

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Cum apud 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

per cohabitationem subsequentem. Eo enim ipso, quod mulier metum passa à viro non discedit, præsumitur consentire. Unde non inicitè Glossa hic.

Effuge cum poteris ne consensisse puteris, Nam si persistiteris, illius uxor eris.

Et quamvis hic textus meminerit sesquianni, quo sibi invicem cohabitaverunt: id tamen magis ad factum, quam ad jus referendum est; cum sufficiat vel momento temporis spontaneam cohabitationem accessisse, ex sententia Butrii &

Panorm. hic. Idque iudex æstimabit ex quantitate moræ & fugiendi opportunitate. Idem Panorm. & communiter Dd. teste Præposito hic, quem vide latius. Simile est in promissione per vim præstita, quæ & per liberam solutionem subsequentem tacitè purgatur, l. 2, C. De eo quod metus caus.

Sed & hoc jure nostro hujusmodi metus purgatur per subsequentem copulam, per text. in c. 1, junct. ibid. Gl. inf. De eo qui duxit in matrim. & in c. Insuper 4, inf. Qui matrim. accus. poss.

In Cap. Sicut ex literis 22.

S U M M A R I A.

1. Sponsalia de futuro etiam jurata solvuntur per sponsalia de presenti.
2. Sponsalia jurata an derogent simplicibus?

EX hoc Cap. aperte evincitur, sponsalia de futuro (ut Dd. nostri loquuntur) etiam jurata solvi per sponsalia de presenti, id est, per matrimonium subsequens solo etiam consensu initum. Secus, si utraque sponsalia sint de futuro, quæ specie prioribus standum est, per hunc text. nostr. & in c. penult. inf. eod. Illius ratio est, quod fortius vinculum inest matrimonio, propter traditionem corporum, quæ tacitè intercedit in matrimonio, non verò in sponsalibus, arg. l. Quoties 15, C. De rei vindicat. Unde fit, ut si utraque sint sponsalia de futuro, prioribus non derogetur per posteriora, cum in utrisque similis promissio sit.

2. Sed quæstionis est, de duobus sponsalibus, quorum priora fuerunt simplicia, posteriora jurata, utrum posteriora hæc propter juramentum

preferri debeant? Quod non existimat Inno. hic, quem & probat Panorm. generalem hæc regulam inde eliciens, quod juramentum non valeat contra promissionem alteri factam etiam simpliciter, id est absque juramento: nullam tamen hujus rationem reddunt. Ego verò hæc esse puto, quod scilicet pecceris, qui fidem etiam simpliciter datam fallit, cap. 1, & cap. 3, sup. De pactis. Grave est, inquit Ulpianus, fidem fallere, l. 1, in princ. D. De constit. pecun. At verò si posteriora sponsalia prioribus simplicibus priora essent, ita quod sponsus posterioribus juratis insistere cogeretur contra fidem datam in prioribus, juramentum esset viculum iniquitatis, contra text. in cap. Quanto 18, vers. si falsam sup. De jurejur. & can. Inter cætera xxii. q. 4. Est præterea aperta juris regula, toties juramentum servandum esse, quoties non redundat in alterius præjudicium, nec vergit in dispendium salutis æternæ, cap. Cum contingat 28, sup. De jurejur. &c. Quamvis de pactis lib. 6, At verò hoc juramentum vergit in alterius detrimentum, & redundat in dispendium ipsius sponsi, secundò contrahendo sponsalia jurata.

In Cap. Cum apud 23.

S U M M A R I A.

1. Matrimonii contractus est edicti prohibitorii.
2. Mutus & surdus non prohibentur matrimonium contrahere.
3. An in que mutus ac surdus à nativitate.

Hoc Cap. consultus summus Pont. de muto & surdo, utrum matrimonium contrahere

possint, referibit, eos posse, eò quod matrimonii contractus sit edicti prohibitorii, hoc est, quod omnes matrimonium contrahere possint, qui à jure nõ prohibentur: quæ loquendi phrasi usus est Paulus Jurisc. in l. Mutus 43, in princ. D. De procuratorib. ubi & procuratoris dationem refert ad edictum prohibitorium. * Nullo verò jure prohibetur

hibetur matrimonium contrahere surdus & mutus.

Neque impedit, quod non possit animi sui sensum verbis exprimere; cum sufficiat vel signis voluntatem suam explicasse in matrimonio, quod solo contrahentium consensu constat, *text. hic & in c. Tua fraternitati 25, h. t.* Proinde etiam rectè contrahitur, *c. fin. De procurat. lib. 6.* Idem evenit & in reliquis contractibus, qui solo consensu incuntur, ut, quoquo modo consensus ille exprimitur, sufficiat ad constituendum contractum, veluti in emptione, locatione, & similibus, *l. 2, D. De action. & oblig. & tit. Instit. de obligat. ex consensu.* Ubi tamen per literas vel per procuratorem contrahitur matrimonium, necesse est, ut idem consensus duret, donec alterius consensus accesserit, quod in dubio præsumitur. Secus, si

mittentis consensus revocatus sive mutatus doceatur, etiam ignorante nuntio sive procuratore. Hoc enim casu nihil efficiet consensus ejus, ad quem mittitur matrimonii causâ, ed quod in mittente jam consensus defecerit, sine quo consistere non potest matrimonium, *d. c. fin.*

Ex his quoque patet, idem juris esse in caeco, muto & surdo simul à nativitate, cum nec hic ullo jure prohibeatur, dum tamen consensum suum signis exprimat Hostien. *hic*, quod prudens iudex æstimabit. Et quod addit Hostien. vel hæc de re consulendum esse Principem, id est, summum Pontificem, sicut factum est in specie hujus cap nostri, id frustraneum esse opinor; cum hoc textu nostro præscriptam regulam habeamus, quod quilibet matrimonium possit contrahere, qui non prohibetur. Vide quæ latius dicam *inf ad d. c. Tua fraternitati.*

In Cap. Dilectus 24.

SUMMARI A.

1. Furiosus non contrahit matrimonium.
2. Nisi tempore intermissi furoris
3. Quod si mulier furore recedente consentiat in matrimonium.

Quia furiosus nullum negotium rectè gerit, quod non intelligat, quid agat, § *furiosus Instit. de inutilib. stipulat. c. l. 1, D. De R. I.* idè nec ad contrahendum matrimonium admittitur, *per hunc text. & in can. Neque furiosus xxxii. q. 7,* quamvis antea legitime contractum matrimonium retineant, *d. can. Neque furiosus & l. Patre furioso 8, D. De his qui sunt sui vel alieni jur.* sicut & dignitatem, magistratum, dominium rerum suarum, *l. qui furore 20, D. De statu hom. & patriam potestatem in liberos suos, d. l. Patre furioso.* Unde rectè hoc textu nostro mulier, quæ cum viro furioso matrimonium contraxerat, jubetur disjungi, cum in matrimonio contrahendo consensus requiratur, *c. Tu nos 26, in fine h. t.* qui interponi non potest ab eo, qui non intelligit, ut est furiosus, *d. § furiosus.* Cæterum tempore intermissi furoris furiosum matrimonium contrahere posse nemini dubium est, ita quod furor superveniens matrimonium minime convellat, § *pra-*

terea vers. nam neque testamenta Instit. Quib. non est permis. saceretestam.

Objicit hic Bernard. quomodo fieri possit, ut quis sanæ mentis contrahat cum furioso, quod alioquin hominis stulti est? Sed rectè responderet, id fieri posse eo tempore, quo furiosus est constitutus in conspectu inumbratæ quietis, ut loquitur Celsus Juris in *l. Quod meo 18, § si furioso D. De acquir. vel amit. possess.* hoc est, quo umbram sive speciem præ se fert sanæ mentis, cum interim reverà furiosus sit:

Quærit præterea, si eadem mulier furore recedente consentiat in eundem vitum, an verum sit matrimonium? Et respondet, non videri sibi, ex sententia Joannis antiqui Interpretis, eo quod desideretur furiosi consensus, & sic non sit mutus consensus. Igitur necesse est consensus novus ab utroque exprimat verbis vel aliis signis. Quare idem erit, si à furioso tempore intermissi furoris ratum habeatur matrimonium in furore à se contractum, nisi etiam mulier simul eodem tempore consentiat, ut rectè cenfer Hostien. *hic.* Nam, inquit, consensus est duorum vel plurium sensus in idem & eodem tempore habitus; & probat textus, in *l. 1, D. De pactis.*

In Cap. Tuæ fraternitati 25.

SUMMARI A.

Ad matrimonium an sint necessaria verba consensus

experimentia,

Vu 2

c. Per-